

Ενότητα 1: Από τον τόπο μου σ' όλη την Ελλάδα

✓ Το υποκείμενο μπορεί να είναι ουσιαστικό ή οποιαδήποτε άλλη λέξη ή πρόταση, με άρθρο ή χωρίς άρθρο:

- **ουσιαστικό**, π.χ. Ο Γιώργος κοιμάται.
- **αντωνυμία**, π.χ. Αυτός κοιμάται.
- **επίθετο**, π.χ. Ο ξένος έφτασε.
- **μετοχή**, π.χ. Ο πεινασμένος καρβέλια ονειρεύεται.
- **άκλιτη λέξη** (επίρρημα), π.χ. Τα παρακάτω είναι περιττά.
- **πρόταση**, π.χ. Πρέπει να έρθεις.

✓ Το υποκείμενο παραλείπεται όταν:

1. Εννοείται εύκολα από τα συμφραζόμενα πχ: οι επιβάτες κατέβηκαν και κατευθύνθηκαν στην έξοδο.
2. Το υποκείμενο είναι μια γενική έννοια πχ: Πώς σε λένε; (οι άνθρωποι)
3. Η έννοια του ρήματος είναι τέτοια που μόνο ένα υποκείμενο εννοείται πχ: Την έκοψαν στα γραπτά (οι εξεταστές)
4. Δηλώνει φυσικό φαινόμενο πχ: Βρέχει
5. Το υποκείμενο είναι σύστοιχο πχ: Δε χορεύεται πια (ο χορός)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Στις παρακάτω περιόδους να βρείτε τα υποκείμενα των ρημάτων που έχουν υπογραμμιστεί και να σημειώσετε ποια είναι η μορφή τους.

- A. Η κατάσταση της υγείας του επιδεινώθηκε τις τελευταίες μέρες.....
- B. Ο κατηγορούμενος αρνήθηκε όλες τις κατηγορίες, αλλά κανείς δεν τον πίστεψε.....
- Γ. Ποιος σου έστειλε αυτό το γράμμα; .....
- Δ. Οι άρρωστοι δέχτηκαν την επίσκεψη του γιατρού.....
- Ε. Δε γίνεται να έχεις πάντα δίκιο.....
- ΣΤ. Το να κρίνεις συνεχώς τους άλλους είναι άδικο.....
- Z. Όλα τώρα φαίνονταν στο παιδί συνηθισμένα.....
- Η. Όποιος παραβιάσει τους κανόνες θα αποβληθεί από το παιχνίδι.....
- Θ. Δεν είναι γνωστό πότε θα γυρίσει από το εξωτερικό.....
- Ι. Απαγορεύεται να καπνίζετε μέσα στην αίθουσα.....
- ΙΑ. Με ανησυχεί το ότι μένει διαρκώς κλεισμένος στο σπίτι.....
- ΙΒ. Το πρέπει είναι μια λέξη που συχνά ακούγεται από το στόμα του.....
- ΙΓ. Το χθες, το σήμερα και το αύριο είναι σχετικά μέσα στην αιωνιότητα.....

2. Στο παρακάτω κείμενο να βρείτε τα υποκείμενα των ρημάτων και να σημειώσετε ποια μορφή έχουν.

Ο κάμπος το χειμώνα είναι θλιβερός, το καλοκαίρι πάλι θυμίζει κόλαση. Το φθινόπωρο τον τυλίγει σε γοητευτικότετη μελαγχολία. Μα, την άνοιξη, τίποτα δεν μπορεί να παραβληθεί με τον κάμπο της Θεσσαλίας. Πρέπει να ξεκινήσεις με το ξημέρωμα, όταν η Όσσα στολίζεται με τριαντάφυλλα στον ερχομό του ήλιου. Όταν τα χιόνια του Ολύμπου κρατούν ακόμα απάνω τους τα στερνά γαλάζια πέπλα της νύχτας, πριν ακόμα, στις πρώτες αχτίνες, ξεδιαλυθούν οι χαμηλοί λευκοί αχνοί που σιγασέρονται πλάι στα ποτάμια, τα χαντάκια, τα βαλτοτόπια.

(Καραγάτσης- διασκευή)

Ρήμα	Υποκείμενο	Μορφή υποκειμένου

3. Να βρείτε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων ρημάτων και να σημειώσετε ποια από αυτά τα ρήματα είναι απρόσωπα και ποια προσωπικά.

- A. **Απαγορεύεται** το κάπνισμα.....
- B. **Ακούγεται** πως θα χτιστεί στην περιοχή πάρκινγκ.....
- Γ. Μίλα πιο δυνατά. Η φωνή σου **δεν ακούγεται** καθόλου. ....
- Δ. **Χρειάζεται** επιμονή και υπομονή αυτό το επάγγελμα.....
- Ε. **Φαίνεται** ότι θα αργήσουν να επιστρέψουν.....
- ΣΤ. Από το μπαλκόνι του **φαίνεται** όλη η Αθήνα.....
- Z. **Δε με νοιάζει** τι θα γίνει.....
- Η. **Δε σου ταιριάζει** να μιλάς με άσχημο τρόπο.....
- Θ. Το πουκάμισο που φοράς **δεν ταιριάζει** με το παντελόνι σου.....
- Ι. Σε μένα **έλαχε** ο κλήρος να μιλήσω πρώτος.....
- ΙΑ. **Μπορεί** να έρθουμε και εμείς εκδρομή.....
- ΙΒ. Η γυμναστική **μπορεί** να σε βοηθήσει.....

Αχώριστα μόρια:

Λόγια

Λαϊκά

αρχι-
αμφι-
ανα-
δια- (δι-)
διχο-
δυσ-
εισ-
εκ- (εξ-)
εν-
επι-
ημι-
περι-
συν-
υπο-
α-
ξε-

α-
ξε-
ανα-

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

Στις παρακάτω λέξεις να βρείτε τα αχώριστα μόρια και να τα διακρίνετε σε λαϊκά και λόγια:

Παράγωγες λέξεις	Λαϊκά αχώριστα μόρια	Λόγια αχώριστα μόρια
Ανήσυχος		
Διάλογος		
Αναζητώ		
Ομόφωνος		
Έμπιστος		
Αόρατος		
Εκδρομή		
Αρχισυντάκτης		
Ξεδιπλώνω		

Τρόποι ανάπτυξης της παραγράφου:

✓ Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι ανάπτυξης μιας παραγράφου είναι οι ακόλουθοι:

- α. με παραδείγματα,
- β. με σύγκριση και αντίθεση,
- γ. με διαίρεση,
- δ. με αιτιολόγηση,
- ε. με ορισμό,
- στ. με αίτια και αποτελέσματα,
- ζ. με αναλογία,
- η. με συνδυασμό τρόπων ανάπτυξης.

1. Περίοδος ονομάζεται ένα σύνολο από λέξεις που εκφράζει ένα πλήρες νόημα. Μια περίοδος μπορεί να περιέχει μία, δύο ή περισσότερες προτάσεις . Στον προφορικό λόγο το σύνολο αυτό βρίσκεται ανάμεσα σε παύσεις της φωνής , ενώ στο γραπτό λόγο ανάμεσα σε τελείες . Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας
 Τρόπος ανάπτυξης : -----

2. Ήδη η Βραζιλία γέμει * ανισοτήτων και αντιθέσεων. Πολύ πλούσιοι από τη μία και πολύ φτωχοί από την άλλη, πολυτελέστατα ξενοδοχεία για τους ευκατάστατους τουρίστες, απέναντι από τη ωμή πραγματικότητα των παραγκουπόλεων, με την απόσταση των δύο κόσμων να την ορίζουν μόλις μερικά λεπτά. Στρατός περιφρούρησης αγώνων και τάξης, εναντίον διαδηλωτών στο εκτός ποδοσφαίρου αμφίρροπο ντέρμπι.
 Μ. Τσιγκρής - Οι διχασμένοι Βραζιλιάνοι και ο... ρόλος της Εθνικής τους – Καθημερινή (*γέμει = γεμάτη)
 Τρόπος ανάπτυξης : -----

3. Η δημοκρατία προϋποθέτει νόμους και οι νόμοι τη δημοκρατία. Γιατί το λέμε αυτό; Μήπως δεν υπήρχαν νόμοι στις μοναρχίες, πριν επινοηθεί η δημοκρατία; Βεβαίως υπήρχαν. Οι νόμοι όμως σε μοναρχικά ή ολιγαρχικά καθεστώτα είχαν μια πολύ μεγάλη διαφορά σε σχέση με τους δημοκρατικούς νόμους: αποφασίζονταν από τον βασιλιά και τους άρχοντες αλλά δεν ίσχυαν γι' αυτούς. Ίσχυαν μόνο για τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας. Ο βασιλιάς και οι άρχοντες ήταν υπεράνω των νόμων. Στη δημοκρατία, αντίθετα, όλοι οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στη δημιουργία των νόμων (μέσω των αντιπροσώπων τους) και οι νόμοι ισχύουν για όλους, έχουν αυτό που οι νομικοί ονομάζουν καθολική εφαρμογή: δεν εξαιρούνται ούτε αυτοί που κατέχουν τα ανώτερα δημόσια αξιώματα, όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή ο Πρωθυπουργός.

Βουλή των Ελλήνων, εκπ/κό υλικό (1, 2)

Τρόπος ανάπτυξης : -----

4. Η δημιουργικότητα είναι μια απύθμενη δεξαμενή λύσεων. Ακόμα και στο δρόμο να βγεις, μπορείς να μαζέψεις πεταμένα έπιπλα και να τα κάνεις θεατρικό σκηνικό. Δεν χρειάζονται χρήματα, αλλά φαντασία για μια καλή παράσταση » Ο Μπομπ Γουίλσον στην Καθημερινή

Τρόπος ανάπτυξης : -----

Σε ένα σύντομο κείμενο να γράψετε τα θετικά και τα αρνητικά του τουρισμού.

Ενότητα 2: Ζούμε την οικογένεια

✓ Οι εγκλίσεις της νεοελληνικής γλώσσας είναι τρεις: **α. η οριστική, β. η υποτακτική και γ. η προστακτική**

α. Οριστική: συνήθως φανερώνει το **πραγματικό**,

β. Υποτακτική: φανερώνει κυρίως το **ενδεχόμενο** και το **επιθυμητό**,

γ. Προστακτική: φανερώνει συνήθως **προσταγή, προτροπή** και **απαγόρευση**, αλλά μπορεί να δηλώνει και παράκληση, ευχή ή έντονη περιέργεια.

✓ Οι χρόνοι μπορούν να χωριστούν σε τρεις ομάδες ανάλογα **με τη χρονική βαθμίδα** (παρελθόν, παρόν, μέλλον) στην οποία τοποθετούνται:

α. παρελθοντικοί: παρατατικός, αόριστος, (παρακείμενος), υπερσυντέλικος

β. παροντικοί: ενεστώτας, παρακείμενος

γ. μελλοντικοί: εξακολουθητικός μέλλοντας, συνοπτικός μέλλοντας, συντελεσμένος μέλλοντας

Οι χρόνοι στην Οριστική

Χρόνοι	Παροντικοί	Παρελθοντικοί	Μελλοντικοί
Μη Συνοπτικοί	Ενεστώτας Λύνω	Παρατατικός Έλυνα	Εξακολουθητικός Μέλλοντας Θα λύνω
Συνοπτικοί		Αόριστος Έλυσα	Συνοπτικός Μέλλοντας Θα λύσω
Συντελεσμένοι	Παρακείμενος Έχω λύσει	Υπερσυντέλικος Θα έχω λύσει	Συντελεσμένος Μέλλοντας Θα έχω λύσει

✓ Τα σύνθετα, ανάλογα με τη σχέση του πρώτου με το δεύτερο συνθετικό, χωρίζονται σε: **α. παρατακτικά, β. προσδιοριστικά, γ. κτητικά, δ. αντικειμενικά.**

α. Παρατακτικά: τα δύο συνθετικά **παρατάσσονται** το ένα δίπλα στο άλλο: ψωμί + τυρί → ψωμοτύρι

β. Προσδιοριστικά: το πρώτο συνθετικό **προσδιορίζει** το δεύτερο: άγριος + χοίρος → αγριόχοιρος

γ. Κτητικά: τα κτητικά σύνθετα μπορούν να αποδοθούν με τη φράση «εκείνος που έχει...»: κόκκινα + μαλλιά → κοκκινομάλλης (εκείνος που έχει κόκκινα μαλλιά)

δ. Αντικειμενικά: το ένα συνθετικό είναι ουσιαστικό και το άλλο ρήμα. Το ουσιαστικό λειτουργεί ως **αντικείμενο** του ρήματος: δέντρα + φυτεύω → δεντροφύτευση

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Να σημειώσετε σε ποια έγκλιση βρίσκονται τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων:

A. Όλο το Σαββατοκύριακο διάβαζα για τις εξετάσεις του σχολείου. (.....)

B. Θα έχει κίνηση στο δρόμο λόγω της πορείας. (.....)

Γ. Δοκίμασε αυτό το κρασί είναι καταπληκτικό. (.....)

Δ. Να σας έχει καλά ο Θεός. (.....)

E. Μην τσακώνετε όλη την ώρα. (.....)

ΣΤ. Θα είχα χάσει το δρόμο χωρίς εσένα. (.....)

Z. Ας φύγουμε γρήγορα από εδώ. (.....)

H. Ας είχαμε κι εμείς τόσο ωραίο σπίτι. (.....)

Θ. Έλα μια στιγμή εδώ. (.....)

I. Τι ώρα να σου τηλεφωνήσω; (.....)

2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τι δηλώνουν οι υποτακτικές επιλέγοντας μια από τις σημασίες που υπάρχουν στο πλαίσιο.

Ενδεχόμενο, επιθυμητό, προτροπή, ευχή, παραχώρηση, δυνατό, απορία, παράκληση, έκπληξη, προσταγή/ απαγόρευση

A. Ας ξεκουραστούμε λίγο και συνεχίζουμε μετά. →.....

B. Μην ξαναπάρεις ποτέ τηλέφωνο →.....

Γ. Ίσως να διαβάσω λίγο πριν κοιμηθώ →.....

Δ. Ας μείνουμε λίγο ακόμα, σε παρακαλώ →.....

E. Τότε να δεις τι θα γίνει →.....

ΣΤ. Να σας ζήσουν οι νεόνυμφοι →.....

Z. Ας έρθει μαζί μας η Ελένη, δε με πειράζει καθόλου →.....

H. Ας περάσει στο πανεπιστήμιο, και δε με νοιάζει τίποτε →.....

Θ. Πώς να τον πείσω, δεν ξέρω →.....

I. Μα να μου μιλήσει τόσο σκληρά →.....

3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το χρόνο και τη χρονική βαθμίδα των υπογραμμισμένων ρημάτων.

A. Έχω κάνει πολλά σχέδια για το μέλλον.

B. Χτες το απόγευμα **συναντήθηκα** με τον Νίκο.

Γ. Είχε ήδη φύγει όταν γύρισα.

Δ. **Αποφασίσαμε** με την τάξη μου να οργανώσουμε μια έκθεση βιβλίου.

E. Στον ίδιο χώρο **θα λειτουργήσει** μια μικρή βιβλιοθήκη.

ΣΤ. **Θα έχουμε τελειώσει** την εργασία μας ως το Σάββατο.

Z. Ο Γιάννης **αγαπούσε** πολύ τον παππού του.

H. Για τα επόμενα τρία χρόνια **θα μένω** μαζί του.

Θ. Η μητέρα **συγυρίζει** το δωμάτιο.

I. **Δούλευαν** πυρετωδώς για τρία χρόνια για την ολοκλήρωση του οικολογικού πάρκου.

Ρήμα	Χρόνος	Χρονική Βαθμίδα
Έχω κάνει	Παρακείμενος	Παρόν

5. Να ξαναγράψεις τις παρακάτω προτάσεις ώστε να δηλώνουν αυτό που σας ζητείται εντός της παρένθεσης:

A. Σε μισή ώρα θα τελειώσετε; (συντελεσμένο στο μέλλον)

.....

B. Είχαν κουραστεί να τον ακούν. (συντελεσμένο στο παρόν)

.....

Γ. Προσπαθούσαν με όλες τους τις δυνάμεις. (συνοπτικό στο παρελθόν)

.....

Δ. Ο πατέρας έσκαψε τον κήπο. (μη συνοπτικό στο παρελθόν)

.....

Ε. Ο τροχονόμος ρυθμίζει την κυκλοφορία των αυτοκινήτων. (συνοπτικό στο μέλλον)

.....

6. Να εντάξετε το καθένα από τα παρακάτω σύνθετα στην κατάλληλη στήλη ανάλογα με τη σημασία του:

Λαχανόπιτα, χαρτοπαίκτης, νοτιοδυτικός, γαλανομάτης, πηγαϊνοέρχομαι, βιβλιοθήκη, μοιρολάτρης, καλότυχος, βιβλιοκριτικός, μερόνυχτο, ξαναβλέπω, μικρόσωμος, νεκροθάφτης, φαγοπότι, ασθενοφόρο, πολύχρωμος, πανωφόρι, γλυκόπικρος, διαστημόπλοιο, χιονάνθρωπος.			
ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΑ	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΑ	ΚΤΗΤΙΚΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ

7. Να γράψετε στον αόριστο τα παρακάτω ρήματα:

Συγκροτώ:.....

Συνδέω:.....

Μεγαλώνω:.....

Εξαπλώνω:.....

Πίνω:.....

Παρατρώνω:.....

Αναθέτω:.....

Εντάσσω:.....

Μεταβάλλω:.....

Ποιος είναι ο ρόλος της οικογένειας; Να αναπτύξετε την άποψή σας σε μία παράγραφο.

Ενότητα 3: Φίλοι για πάντα

ΦΩΝΕΣ: ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ- ΠΑΘΗΤΙΚΗ

Π. γ: λύνω, αγαπάω, καλώ- λύνομαι, αγαπιέμαι, καλούμαι

ΦΩΝΗ	Ενεργητική -ω		Παθητική -μαι	
ΣΥΖΥΓΙΑ	α'	β'	α'	β'
ΤΑΞΗ	↓	α' ↓ β' ↓	↓	α' ↓ β' ↓
ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ	-ω γράφω	-άω, -ώ αγαπάω, - ώ -ώ μπορώ	-ομαι λέγομαι	-ιέμαι -ούμαι αγαπιέμαι οδηγούμαι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

1. Στις παρακάτω προτάσεις να αναγνωρίσετε τη φωνή των υπογραμμισμένων ρημάτων:

- A. Η πραγματική φιλία ανυψώνει τους ανθρώπους ηθικά και πνευματικά. (.....)
- B. Στη σύγχρονη εποχή τα χαρακτηριστικά της αγάπης, όπως η τρυφερότητα, η εμπιστοσύνη, η γενναιοδωρία, αγνοούνται. (.....)
- C. Χρειάστηκε τη βοήθειά σου, αλλά δε μου την έδωσες. (.....)
- D. Δεν είχαμε φοβηθεί ποτέ τόσο στη ζωή μας όσο αυτή τη στιγμή. (.....)
- E. Έλεγξαν προσεκτικά όλες τις προτάσεις και ύστερα αποφάσισαν. (.....)
- F. Θα παραξενευτείς πολύ με όσα θα μάθεις σήμερα. (.....)
- G. Νοιάζεστε υπερβολικά για τον εαυτό σας και αδιαφορείτε για τους συνανθρώπους σας. (.....)

2. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση στα ρήματα περνούσε, παραξενεύονταν, έδινε, αναγκαζόταν, φύλαγε.

Ενεστώτας					
Παρατατικός					
Εξακ.Μέλλοντας					
Συν. Μέλλοντας					
Αόριστος					
Παρακείμενος					
Υπερσυντέλικος					
Συντ. Μέλλοντας					

3. Να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση στα ρήματα να κόψει, να δει, να ενοχλούμε.

Οριστική			
Υποτακτική			
Προστακτική			

4. Περνούσε, να σκύψει, να κόψει, να γεμίσει, να μοιράζονται, κουνούσε, καμάρωνε, παραξενεύονταν, σκοτιζόταν, ζούσε, ερχόταν, να πουλήσει, υπέφερε, αναγκαζόταν, να πηγαίνει, να δει, κρατάει, αφήνουμε, να μην ενοχλούμε, θα περιμένω, να έρθει, θα πάω, θα δώσει, θα κάνει.

Ενεργητική Φωνή			Παθητική Φωνή		
A' Συζυγία	B' Συζυγία		A' Συζυγία	B' Συζυγία	
	A' Τάξη	B' Τάξη		A' Τάξη	B' Τάξη

5. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στην παθητική φωνή στο χρόνο, στο πρόσωπο και στον αριθμό που βρίσκονται.

Ενεργητική Φωνή	Παθητική Φωνή
Πείθεις	
Στολίσαμε	
Κρατούσαν	
Τηλεφώνησα	
Διορθώνετε	
Φρουρεί	
Επέβαλα	
Τραγούδησαν	
Τιμήσατε	

Ποια η σημασία της πραγματικής φιλίας και σε τι μπορούν να βοηθήσουν οι φίλοι ο ένας τον άλλον;

Ενότητα 4: Το σχολείο στο χρόνο

✓ Οι διαθέσεις του ρήματος είναι τέσσερις: ενεργητική, παθητική, μέση και ουδέτερη:

- **Ενεργητική διάθεση** έχουν τα ρήματα που φανερώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί, π.χ. τρέχω
- **Παθητική διάθεση** έχουν τα ρήματα που φανερώνουν ότι το υποκείμενο δέχεται ενέργεια από κάποιον άλλο, π.χ. φωτίζομαι (από τον ήλιο)
- **Μέση διάθεση** έχουν τα ρήματα που φανερώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί και η ενέργεια ξαναγυρίζει στο ίδιο, π.χ. πλένομαι (πλένω τον εαυτό μου)
- **Ουδέτερη διάθεση** έχουν τα ρήματα που φανερώνουν ότι το υποκείμενο βρίσκεται σε μια κατάσταση, π.χ. κοιμάμαι

□ **Ενεργητικά αμετάβατα** ονομάζονται τα ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου δε μεταβαίνει σε κάτι άλλο (τα αμετάβατα ρήματα δεν παίρνουν αντικείμενο), π.χ. υπάρχω.

□ **Ενεργητικά μεταβατικά** ονομάζονται τα ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα (τα μεταβατικά ρήματα παίρνουν αντικείμενο), π.χ. κρατάω μια τσάντα.

✓ Πολλά ρήματα χρησιμοποιούνται και ως μεταβατικά και ως αμετάβατα, ανάλογα με το γλωσσικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, π.χ. Ο Γιάννης δε βλέπει (= είναι τυφλός) αλλά: Χτες είδα έναν παλιό μου φίλο.

α. Μονόπτωτα ονομάζονται τα ρήματα που χρειάζονται ως συμπλήρωμα μία μόνο πτώση (παίρνουν ένα αντικείμενο), π.χ. κρατάω το μολύβι.

• Το αντικείμενο των μονόπτωτων ρημάτων μπορεί:

- να βρίσκεται σε **αιτιατική** πτώση, π.χ. μελετάει Ιστορία
- να βρίσκεται σε **γενική** πτώση, π.χ. στερείται χρημάτων
- να είναι **σύστοιχο**, δηλαδή να έχει την ίδια σημασία ή να προέρχεται από την ίδια ρίζα με το ρήμα, π.χ. χορεύω χορούς

β. Δίπτωτα ονομάζονται τα ρήματα που χρειάζονται ως συμπλήρωμα δύο πτώσεις (παίρνουν δύο αντικείμενα). Από αυτά, το αντικείμενο που συνδέεται στενότερα με το ρήμα λέγεται **άμεσο**, ενώ το άλλο λέγεται **έμμεσο** γιατί η ενέργεια του υποκειμένου απευθύνεται έμμεσα προς αυτό, π.χ. χάρισα στο Γιάννη ένα βιβλίο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ:

Να αναγνωρίσετε τη διάθεση των ρημάτων στις παρακάτω προτάσεις:

1. Τα φύλλα παρασύρθηκαν από το νερό της βροχής.
2. Δεν ενδιαφέρεται για τίποτα.
3. Διψάω πολύ.
4. Αγαπιούνται πολύ μεταξύ τους.
5. Τα δέντρα ξεριζώθηκαν από τον δυνατό άνεμο.
6. Ο Μιχάλης εργάζεται σε ένα δικηγορικό γραφείο.
7. Στενοχωρήθηκα με την αποτυχία σου.
8. Τα παιδιά κάθονται ήσυχα στο δωμάτιό τους.
9. Το πρωί ετοιμάστηκε για το ταξίδι.
10. Κατέβαινε το δρόμο γελώντας.

Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το ποιητικό αίτιο και να γράψετε πως εκφέρεται.

1. Το σκάνδαλο αποκαλύφθηκε από γνωστή εφημερίδα.
2. Ήταν ηθοποιός γνωστός στο ευρύ κοινό.
3. Όλη η περιοχή είχα καλυφθεί από μια λεπτή κίτρινη σκόνη.
4. Ο Γιώργος γύρισε ηλιοκαμένος από τις διακοπές.
5. Το ποίημα γράφτηκε από άγνωστο ποιητή.

6. Η Κρήτη ήταν κάποτε βενετοκρατούμενη.
7. Ο πατέρας μου πάντοτε είναι αγαπητός σε όλους.
8. Η ελληνική γη είναι ποτισμένη με αίμα ηρώων.
9. Στάλθηκε βοήθεια σε όλες τις σεισμόπληκτες περιοχές.
10. Μέσα σε τρεις μέρες η πόλη κυριεύτηκε από τους εχθρούς.

Στις παρακάτω προτάσεις να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική σύνταξη.

1. Ο δάσκαλος τιμώρησε αυστηρά τους μαθητές.
2. Το έργο αυτό προβάλλει ιδιαίτερα την προσωπικότητα του καλλιτέχνη.
3. Όλοι αντιμετώπιζαν τον πατέρα μου με σεβασμό.
4. Θεώρησαν τον Γιάννη υπεύθυνο για το ατύχημα.
5. Ο διευθυντής του προσέφερε μια νέα θέση στην επιχείρηση
6. Οι γονείς μου κατέκριναν τη συμπεριφορά μου.

Στις παρακάτω προτάσεις να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

1. Ο άτυχος διαβάτης παρασύρθηκε από ένα αυτοκίνητο.
2. Ο Κ. Γεωργίου συκοφαντήθηκε από τους πολιτικούς του αντιπάλους.
3. Ο τραυματίας μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από περαστικούς.
4. Η ατμόσφαιρα μολύνεται από τα καυσαέρια των αυτοκινήτων.
5. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με τη θεατρική παράσταση.
6. Δόθηκαν στη δημοσιότητα από την αστυνομία τα ονόματα των ληστών.

Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τα αντικείμενα και να τα διακρίνετε σε άμεσα και έμμεσα.

1. Θα του αφήσω μήνυμα στον τηλεφωνητή.
2. Η Μαρία μου χάρισε ένα πολύ όμορφο δαχτυλίδι.
3. Τον κέρασε καφέ και του πρόσφερε γλυκό.
4. Μας οφείλει αιώνια ευγνωμοσύνη.
5. Μας διηγήθηκε τι συνέβη.
6. Ο καθηγητής τους εξέτασε πρώτα ιστορία.
7. Απέδειξε σε όλους την αξία του.

ΘΕΜΑ: «Ένας φίλος σας που μένει μακριά σας γράφει ότι πρόκειται να εγκαταλείψει το σχολείο. Γράψτε του μια απάντηση τονίζοντας τους λόγους για τους οποίους πρέπει να το συνεχίσει».